

De combinatie van akkerbouw en melkvee geeft Nout en Gerrie Versteijnen in Zeewolde zowel mogelijkheden als beperkingen. Akkerbouw brengt enerzijds variatie in het rantsoen, maar geeft anderzijds hogere kosten bij de toekomstige mestwetgeving.

Een ruime voorraad kuilvoer aan het voerhek, schoon zaagsel in de boxen en een witte kalklaag over de ligmaten. Het bedrijf van Nout (56) en Gerrie (51) Versteijnen maakt een verzorgde indruk. In Zeewolde werken ze met een fulltime medewerker op het gemengde bedrijf met 125 koeien inclusief droogstaande dieren, zo'n 90 stuks jongvee, 9 hectare suikerbieten, 9,5 hectare aardappelen, 15 hectare maïs en 24,5 hectare grasland.

'Het melkvee heeft altijd voorrang op de andere werkzaamheden', zegt Nout Versteijnen stellig. 'Dus al zijn we druk met de akkerbouw, de trekker gaat uit om de koeien te melken. Wanneer je de dieren door de melkstal jaagt om vervolgens aardappelen te gaan rooien, dan ben je niet goed bezig. Melkvee blijft de tak waar het meeste geld mee verdiend wordt.'

De hoofdrol gaat naar het melkvee, maar de akkerbouw heeft een sterke bijrol, af

mest gerekend.' Vanaf het A4-tje in zijn hand verklaart Versteijnen zijn berekening. 'Naast die kosten weet je niet eens wat minder dierlijke mest voor een effect heeft op de gehele bodemvoorraad. Maar het is natuurlijk heel goed voor het milieu om alle mest vanuit de polder naar Groningen te brengen', besluit hij cynisch. Hoewel het akkerbouwareaal zijn huidige omvang behoudt, denkt de veehouder wel over een verschuiving in de hoeveelheid gras en maïs. 'Met gras is er altijd wat. Het is altijd te lang of te kort wanneer je kunt gaan maaien. Het voordeel van gras in dit gebied is wel dat je altijd een gruwelijk hoge opbrengst haalt. Met een jaarlijkse drijfmestgift van honderd kuub halen we circa 18 ton droge stof aan gras van een hectare.'

Vanuit deze gedachte begint Versteijnen zijn voedingsfilosofieën uiteen te zetten. 'Het rantsoen verandert bij ons iedere

Nout en Gerrie Versteijnen: 'Melkvee blijft de tak waar het meest in verdiend wordt'

we vet-eiwitverhouding om zoveel mogelijk liters te leveren.

Op de meest recente MPR-formulieren laat de veestapel gemiddeld 4 procent vet en 3,32 procent eiwit zien. Dit bij een rollend jaargemiddelde van 10.143 kilo melk die 118 melkkoeien produceerden op een gemiddelde leeftijd van vier jaar en acht maanden. Bij het koppel lopen nakomelingen van Convincer, Juror, Pippin en Machoman.

Zelf tarwe pletten

Het rantsoen voor het melkvee bestaat uit 25 kg maïs-perspulpmengsel (verhouding 2:1), 12 kg kuilgras, 4,5 kg bierbostel, 0,5 kg graszaadhooi, 4 kg krachtvoer, 2 kg geplette tarwe en 0,5 kg melasse. Alle koeien krijgen dit TMR-rantsoen, de helft met

de uien twee keer per week voorgesneden. Dan is de sterke geur eraf op het moment van voeren.' Het jongvee groeide goed van de uien, die de 1000 VEM per kilogram droge stof overschrijden, maar de kans op vervetting is bij dit product sterk aanwezig. Het normale rantsoen voor het jongvee vanaf tien maanden bestaat uit kuilgras gemengd met een kilogram stro. Dat is sober in vergelijking met het luxe rantsoen (hetzelfde als van de hoogproductieve koeien maar dan zonder krachtvoer) dat het jongvee tussen twee tot tien maanden krijgt. 'In deze periode gaan we voor de maximale groei, maar voor ze vervetten schuiven ze een groep verder.'

Spenen op zes weken

Maximale groei bij het jongvee wil Versteijnen al in vroeg stadium bereiken door de hoeveelheid melk te beperken en juist een royale hoeveelheid smakelijk vast voedsel aan te bieden. 'Het jongvee krijgt maximaal twee liter melk per keer en vanaf de eerste week kalvermuesli. We voeren de kalfjes tegen alle wetten in volle melk. Ook antibioticamelk, want ik vind het belachelijk om kunstmelk te kopen en bruikbare volle melk in de put weg te laten lopen.'

Op het speenmoment, na zes à zeven weken, staan de kalveren inmiddels in de rui-

Nout Versteijnen: 'De trekker gaat uit om de koeien te melken'

Variatie aan het voerhek

wisselend positief en negatief. De nieuwe mestwetgeving bijvoorbeeld pakt voor de akkerbouw tak slecht uit. Streven naar zeventig procent grasland voor derogatie is geen optie voor dit bedrijf, dat voor een groot deel uit akkerbouw bestaat.

Tweeduizend kuub mest afvoeren

Hoewel de toekomstige regelgeving niet geheel vaststaat, heeft de veehouder een ruwe schets van de toekomstige situatie gemaakt. 'Het komt erop neer dat we straks tweeduizend kuub dierlijke mest afvoeren en vervolgens kunstmest moeten aanvoeren. Deze aan- en afvoer kost ons jaarlijks ten minste 25.000 euro en dan heb ik met maar zes euro per kuub

keer in een poging het beter te doen. Al moet je wel oppassen dat je niet te scherp voert waardoor de dieren vermageren, slepende melkziekte krijgen of slecht drachtig worden.' Het verlagen van de voerkostenpost is een eerste streven. De kosten voor bijproducten liggen op 1,05 euro per 100 kilo melk, voor krachtvoer staat 4,13 euro vermeld. 'Ruim vijf euro per honderd kilo melk is niet laag, maar je kunt deze getallen niet beoordelen zonder er de kosten voor ruwvoerwinning bij te betrekken. Het telen van eigen ruwvoer is voor ons duurder dan de aankoop van bijproducten.'

Het tweede doel van de rantsoenoptimalisaties bestaat uit het behalen van een nau-

hoogproductieve dieren ontvangt twee kilo geplette tarwe extra.

De tarwe koopt Versteijnen bij akkerbouwers uit de omgeving. Een tweedehands graansilo van vijftig ton dient als opslag. Naast de silo draait de graanpletter op volle toeren. Om boven het geluid uit te komen verheft de veehouder zijn stem om over de invloed van het akkerbouwgebied te vertellen. Niet alleen tarwe, maar ook zelfgeteelde uien werden vorig jaar vanwege de slechte prijzen aan het vee gevoerd. 'Het jongvee vanaf tien maanden kreeg enkel uien en graszaadhooi gevoerd. Door het versnijden met de voermengwagen stroomden de tranen uit hun ogen tijdens het voeren. Later hebben we

me strohokken tegenover de koeien die extra aandacht behoeven. Voor de dieren die rond afkalven verkeren of anderszins wat minder weerstand vertonen, heeft Versteijnen een aparte ruimte ingericht. In dik stro krijgen de dieren rust om te herstellen. 'Stel nu dat een koe melkziekte krijgt. In een box ligt zo'n koe snel vast wanneer ze op wil staan, in het strohok kan ze eenvoudig doorrollen en nog een poging wagen', vertelt Versteijnen. 'Mensen die dit soort hokken overdreven luxe vinden, begrijpen het verkeerd. Volgens mij is dit de goedkoopste veearts die er is.'

Christel van Raay

Rantsoen is gericht op nauwe vet-eiwitverhouding